

УТВЪРЖДАВАМ:

/проф. д-рн Милен Замфиров/

К О Н С П Е К Т

ПИСМЕН ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ – ОКС „БАКАЛАВЪР”

Специалност : „НАЧАЛНА УЧИЛИЩНА ПЕДАГОГИКА И ЧУЖД ЕЗИК”

I. ДИДАКТИКА НА ЧЕТЕНЕ И ПИСАНЕ, БЪЛГАРСКИ ЕЗИК И ЛИТЕРАТУРА

1.1. Методика на обучението в начална грамотност. – Статут на обучението по начална грамотност в контекста на новата нормативна база. Съвременен вариант на звуковия аналитико- синтетичен метод и методически процедури в системата му. Етапи в процеса на ограмотвяване.

1.2. Методика на обучението по четене (литература) в началното училище. Съвременен статут на обучението по четене – нормативна база. Специфика в изучаване на произведения от различни жанрове. Процес и съдържание на работата с художествен текст.

1.3. Методика на езиковото обучение в началните класове. Комуникативно-речева насоченост на обучението по български език – цели, учебно съдържание. Технологични основи за формиране на граматически понятия. Система на уроците по български език.

1.4. Методика на обучение за формиране на комуникативно-речеви умения на учениците от началните класове . Теоретични основи на обучението по развитие на речта. Обучението по преразказ и съчинение – функции, същност, видове, технология на работа. Система на уроците за създаване на ученически текстове.

II. ДИДАКТИКА НА МАТЕМАТИКАТА

2.1. Методика за изучаване на естествени числа в началните класове. Методика за изучаване на права линия, крива линия, отсечка, лъч и ъгъл. Намиране на неизвестно делимо и неизвестен умалител.

2.2 Методика за изучаване на действията събиране и изваждане на естествени числа в началните класове. Методика за изучаване на видове триъгълници според страните, видове триъгълници според ъглите, обиколка на триъгълник и правоъгълник. Намиране на неизвестно събираемо и неизвестно умаляемо.

2.3. Методика за изучаване на действията умножение и деление на естествени числа. Методика за изучаване на лице на правоъгълник. Намиране на неизвестен множител и неизвестен делител.

2.4. Методика на работа с текстови задачи. Свойства на аритметичните действия. Методика на изучаване на окръжност, геометрични тела.

III. ДИДАКТИКА НА РОДИНОЗНАНИЕТО, ЧОВЕКЪТ И ПРИРОДАТА И ЧОВЕКЪТ И ОБЩЕСТВОТО

3.1. Използване на фронтални форми на обучение при запознаване на учениците от началното училище с природната и социалната среда – специфика (според тематиката), възпитателни акценти, използвани методи, предимства и недостатъци.

3.2. Използване на отворени учебни форми при запознаването на учениците от началното училище с природата и с околната среда – многоперспективност в обучението, същност на отвореното обучение, съдържателни акценти, предимства и проблеми.

3.3. Методика на запознаване на учениците от началното училище с природната среда чрез непосредствен контакт с природата – модерни концепции, методи на обучение, дейности, осигуряващи възможности за нагледно и активно учене.

IV. ДИДАКТИКА НА ТЕХНИКАТА И ТЕХНОЛОГИИТЕ

4.1. Обучението по технологии. Учебна документация. Основна тематична ориентация. Дидактически принципи, методи и форми на обучение. Урок. Планиране и организация на учебната работа.

4.2. Обучението по предприемачество. Учебна документация. Основна тематична ориентация. Дидактически принципи, методи и форми на обучение. Урок. Планиране и организация на учебната работа.

V. ДИДАКТИКА НА ФИЗИЧЕСКОТО ВЪЗПИТАНИЕ

5.1. Структура на учебния процес по физическо възпитание – етапи на обучението. Специфика на обучението в началното училище.

5.2. Методи на физическо възпитание – за обучение, за организиране на двигателната дейност и за развиване на физически качества. Урокът: цели, задачи, съдържание, плътност, физическо натоварване.

VI. ДИДАКТИКА НА ИЗОБРАЗИТЕЛНОТО ИЗКУСТВО

6.1 Теоретични основи на изобразителното изкуство. Видове и жанрове на изобразителното изкуство. Материали и техники на изпълнение. Форми и методи на работа по изобразително изкуство в началното училище I-IV клас.

6.2. Методика на обучението по изобразително изкуство. Задачи и учебно съдържание. Развиващи функции на учебно-възпитателния процес по изобразително изкуство.

VII. ДИДАКТИКА НА МУЗИКАТА

7.1. Формиране и развитие на музикалните способности в начален етап на обучение. Музикалност.

7.2. Музикални дейности в часа по музика– възприемане на музика, възпроизвеждане на музика, творческа дейност.

VIII. МЕТОДИКА НА ОБУЧЕНИЕТО ПО ЧУЖД ЕЗИК В НАЧАЛНИТЕ КЛАСОВЕ

8.1. Усвояване на лингвистични знания и формиране на речеви умения в обучението по чужд език в началните класове – методически процедури, дейности, средства.

* В деня на изпита от представител на студентите се изтеглят лотарийно две области от дидактиката (от I до VIII). След това отново на лотариен принцип се изтегля по един въпрос от всяка от двете области. Студентите пишат по избор по един от двата въпроса.

ОСНОВНИ ИЗТОЧНИЦИ:

Иванова, Н. Компетентностният подход в обучението по български език и литература в начален етап на основната образователна степен. София, Унив. изд. „Св. Климент Охридски“, 2022, ISBN: 978-954-07-5451-1.

Георгиева, А. Съвременни проекции на обучението по български език и литература в началните класове. София, Унив. изд. „Св. Климент Охридски“, 2020, ISBN: 978-954-07-4930-3.

Георгиева, М., Р. Йовева, Ст. Здравкова. Обучението по български език и литература в началното училище. Шумен, Унив. изд. „Епископ Константин Преславски“, 2013.

Здравкова, Ст., Н. Чимева, Л. Георгиев, Т. Борисова, Бл. Митова. Методика. Основни въпроси на обучението по български език и литература в началното училище. Благоевград, 1998, ISBN:954-680-089-9.

Борисова, Т. Проблеми на литературното обучение и работата по развитие на речта в начална училищна степен. София, Веда-Словена-ЖГ, 1997, ISBN:954-8510-43-X.

Георгиева, А. Обучението по български език и литература в 1. – 4. клас. (помагало за семинарни и практически упражнения по ДЧП и ДБЕЛ). В. Търново, Фабер, 2013, ISBN: 978-954-400-930-4. , COBISS.BG-ID – 1258298084

Георгиева, А. Сравнителен методически анализ на алтернативните буквари за първи клас. [Comparative Methodological Analysis of Alphabet Books For The 1st Grade]. София, списание Педагогика, № 6, том 92, 2020, с. 798-811. ISSN 0861 – 3982 (Print) ISSN 1314 – 8540 (Online) , COBISS.BG-ID - 54484232 , достъпна на:

<https://pedagogy.azbuki.bg/pedagogics/pedagogyarticle/sadarzhanie-na-sp-pedagogika-2020-g/sp-pedagogika-knizhka-6-2020-godina-xcii/>

Георгиева, А. Сравнителен методически анализ на алтернативните читанки от първи до четвърти клас (с първи тираж 2016 – 2019 г.). Годишник на СУ-ФНОИ, книга Педагогически науки, 2020, том 113, стр. 194-217, ISSN 2683-1074, COBISS.BG-ID – 54605832, достъпна на: https://fnoi.uni-sofia.bg/?page_id=5597

Здравкова, С. Обучение в начална грамотност. Методическо ръководство, 1998.

Здравкова, С. Начални стъпки в четенето. Книга за учителите на подготвителна група и на началните класове. Велико Търново, ИК Знак 94, 2009, ISBN: 978-954-8709-95-8.

Кирова, Г. (2021). Актуални проблеми на дидактиката на математиката в началните класове. София, ВЕДА СЛОВЕНА-ЖГ, ISBN 978-954-8846-65-3, COBISS.BG-ID 47920136, 536 с.

Кирова, Г. (2021). Обучението на студенти – бъдещи начални учители за работа с текстови задачи. София, ВЕДА СЛОВЕНА-ЖГ, ISBN 978-954-8846-68-4, (монографичен труд) COBISS.BG-ID 48984072, 326 с.

Кирова, Г. Дидактика на математиката – видео лекции, Авангард Прима, С., 2017. Достъпни на адрес: <https://www.youtube.com/playlist?list=PLCqDQgcXMIFiOmde7Z4rlEpDKhVTOxI3v>

Кирова, Г. Методика на работа с текстови задачи по математика в началните класове, С., Авангард Принт, 2014.

Кирова, Г. Практически упражнения по дидактика на математиката. Формиране на ключови компетентности по математика в началните класове (второ допълнено издание). С., Авангард Прима, 2014.

Мирчева, И. Проблеми на дидактиката на родинознанието и природознанието. С., Веда Словена – ЖГ, 1997, 2004.

Мирчева, Ил., Ел. Джембазова. Докосване до природата. Активният контакт на детето от началното училище до природната среда. София, Изд. „Веда Словена – ЖГ“, 2012.

Мирчева, Ил. Отворено обучение. Диференциация в обучението в началното училище. София, ИК „В. Словена – ЖГ“, 2013.

Витанов, Л. (2022). Обучението по технологии и предприемачество. София: УИ „Св. Кл. Охридски“

Цанев, Н. (2019). Дидактични основи на технологичното обучение в началното училище. София: Веда Словена-ЖГ

- Цанев, Н.** (2022). Технологичното обучение в полето на конструктивизма. София: Образование 5.0
- Цанев, Н.** (2022). Изкуството оригами в образователна среда. София: Образование 5.0
- Рачев, Кр.** (1987): Теория и методика на физическото възпитание, Медицина и физкултура.
- Ангелова, Л., Пл. Легкоступ.** Теория и методика на изобразителното изкуство. ПРОСВЕТА, С. 2014
- Димчев, В.** Изобразително изкуство – методика. С. НП. 1993.
- Ангелова, Л.,** Динамика в развитието на изобразителните способности на децата в предучилищна и начална училищна възраст. Унив. изд. „Св. Климент Охридски“, София, 2019.
- Ангелова, Л., Пл. Легкоступ,** Теория и методика на изобразителното изкуство. ПРОСВЕТА, С., 2014
- Gergana Mihailova,** Приложение на колаж при интерпретиране "Слънчогледите" на Ван Гог - креативни практики с деца в предучилищна възраст, International Journal KNOWLEDGE; Vol.53.2, issue:53(2), 2022, pages:371-380, ISSN (print):ISSN 2545-4439, ISSN (online):ISSN 1857-923X, Ref (EBSCO Host, Data Base Business Source)
- Дамянов, Б.**(2015) Помагало за Държавен изпит по методика на обучението по изобразително изкуство в детската градина и начален етап на СОУ: За студенти от специалност „Предучилищна и начална училищна педагогика“, УИ „Паисий Хилендарски“, Пловдив, ISBN 978-619-202-101-6(201)
- Занков, О.,** Методи за преподаване на изобразително изкуство в предучилищна и начална училищна възраст, Просвета, С., 2005.
- Папазов, Бл.** Изобразително изкуство. Методически постановки. Фабер 2014
- Георгиев, А.** (2005) Музика с компютър, Университетско издателство "Св.Климент Охридски", София.
- Димитрова, Р., Веселин Караатанасов** (2022) Дидактика на музикалното изкуство I-IV клас част 1, ISSN (print):978-954-9369-58-8, ISBN:978-954-9369-58-8, ЗИП, София.
- Димитрова, Р.** (2022) Дидактика на музикалното изкуство I-IV клас част 2, ISSN (print):978-954-9369-59-5, ISBN:978-954-9369-59-5, ЗИП, София.
- Минчева П.** Основи на музикалното възпитание в общообразователното училище. С. Просвета
- Лозанов, Г.** Сугестопедия – десугестивно обучение, С., УИ, 2005
- Любенова, И.** Възможности на ранното чуждоезиково обучение (английски и руски), УИ “Св. Климент Охридски”, 2004 г.
- Любенова, И.** Амонашвили за учителя, децата и езика – Начално образование, кн. 3, 2006 г.
- Обща европейска езикова рамка:** учене, преподаване, оценяване. МОН, Релакса, 2006
- Симеонова, И.,** Задачите в учебниците по английски език за четвърти клас. Електронно списание за наука, култура и образование. СУ-ФНОИ, брой:5, 2016
- Симеонова, И.,** Интеркултурното образование в съдържанието на обучението в начален етап. В: Детето и педагогиката. Юбилеен сборник в чест на 70-годишнината на проф. д-р Емилия Василева, Просвета-София, 2018, стр.:212-221
- Симеонова, Й.** Технология на урока по чужд език, сп. Чуждоезиково обучение, брой 2, 2010
- Стефанова, П.** Методика на обучението по съвременни езици. С., ИНБУ, 2015
- Стефанова, П.** Чуждоезиковото обучение. Учене, преподаване, оценяване. С. Сиела, 2007
- Шопов, Т.** Чуждоезиковата методика. Университетско издателство, С. 2002, 2005
- Шопов, Т.** Педагогика на езика, С., УИ, 2013
- Harmer, J.** The Practice of English Language Teaching. Longman, 2004
- Richards J., Rodgers T.** Approaches and Methods in Language Teaching, Prosveta, Cambridge University Press, 1992
- Scott W. A., Ytreberg L.,** Teaching English to Children, Longman, 1990
- Vale D.** Teaching Children English: A Training Course for Teachers of English to Children, 1995

УЧЕБНИ ПРОГРАМИ И УЧЕБНИЦИ ПО ОТДЕЛНИТЕ УЧЕБНИ ПРЕДМЕТИ за първи, втори, трети и четвърти клас:

Български език и литература:

Учебна програма за обучение по български език и литература за първи клас (общообразователна подготовка), утвърдена със Заповед №РД09-1857 от 17.12.2015 г. (<http://mon.bg/bg/1699>).

Учебна програма за обучение по български език и литература за втори клас (общообразователна подготовка), утвърдена със Заповед №РД09-300 от 17.03.2016 г. (<https://mon.bg/bg/1997>).

Учебна програма за обучение по български език и литература за трети клас (общообразователна подготовка), утвърдена със Заповед №РД 09-1093/25.01.2017 г. (<https://mon.bg/bg/1689>).

Учебна програма за обучение по български език и литература за четвърти клас (общообразователна подготовка), утвърдена със Заповед №РД 09-5778/22.11.2017 г. (<https://mon.bg/bg/2190>).

Борисова, Т., Н. Димитрова, С. Бенчева. Български език за ... (2, 3, 4) клас. София, „Клет – България - Булвест 2000“, 2017 – 2019 г.

Борисова, Т., Н. Димитрова, С. Бенчева. Буквар за първи клас, Читанка за ... (1, 2, 3, 4) клас. София, Клет – България - Булвест 2000, 2016 – 2019 г. Книга за учителя по български език и литература за ... (1, 2, 3, 4) клас към учебния комплект.

Герджикова, М., С. Вълкова, Д. Василева, А. Сенгалевич. Български език за ... (2, 3, 4) клас. София, Клет – България - Булвест 2000, 2017 – 2019 г.

Герджикова, М., С. Вълкова, Д. Василева, А. Сенгалевич. Буквар за първи клас, Читанка за ... (1, 2, 3, 4) клас. София, Клет – България - Булвест 2000, 2016 – 2019 г. Книга за учителя по български език и литература за ... (1, 2, 3, 4) клас към учебния комплект.

Димитрова, П., Л. Ковачева, М. Бончева, Н. Петрова. Български език за ... (2, 3, 4) клас. София, Просвета Плюс ЕООД, 2017 – 2019 г.

Димитрова, П., М. Бончева, Н. Петрова. Буквар за първи клас., Читанка за ... (1, 2, 3, 4) клас. София, Просвета – плюс, 2016-2019 г., Книга за учителя по български език и литература за ... (1, 2, 3, 4) клас към учебния комплект.

Здравкова, Ст. и кол. Български език за ... (2, 3, 4) клас. София, Клет – България -Анубис, 2017 – 2019 г.

Здравкова, Ст. и кол. Буквар за първи клас, Читанка за ... (1, 2, 3, 4) клас. София, Клет – България - Анубис, 2016 – 2019 г., Книга за учителя по български език и литература за ... (1, 2, 3, 4) клас към учебния комплект.

Иванова, Н. и др. Български език за ... (2, 3, 4) клас. София, ИК РИВА, 2017 – 2019 г.

Иванова, Н. и др. Буквар за първи клас, Читанка за ... (1, 2, 3, 4) клас. София, ИК РИВА, 2016 – 2019 г., Книга за учителя по български език и литература за ... (1, 2, 3, 4) клас към учебния комплект.

Огнянова, Н. Български език за втори клас. София, Даниела Убенова-Биланска ЕТ, 2018.

Огнянова, Н. Буквар за първи клас, Читанка за първи, за втори клас. София, Даниела Убенова-Биланска ЕТ, 2017, 2018 г., Книга за учителя по български език и литература за ... (1, 2) клас към учебния комплект.

Попов, Вл. Буквар за първи клас. София, Просвета-Азбуки ЕООД, 2016 г.

Иванов, И., Вл. Попов, Г. Георгиев. Читанка за първи клас. София, Просвета-Азбуки ЕООД, 2017, Книга за учителя по български език и литература за 1 клас към учебния комплект.

Танкова, Р. и др. Български език за... (2, 3, 4) клас. София, Просвета-София АД, 2017-2019

Танкова, Р. и др. Буквар за първи клас, Читанка за ... (1, 2, 3, 4) клас. София, Просвета-София АД, 2016 – 2019 г., Книга за учителя по български език и литература за ... (1, 2, 3, 4) клас към учебния комплект.

Математика:

- Алексијева, Л. и др.** Математика за 1., 2., 3. и 4. клас. РИВА, 2016-2019.
- Алексијева, Л. и др.** Книга за учитеља по математика за 1., 2., 3. и 4. клас. РИВА, 2016-2019.
- Ангелова, В. и др.** Математика за 1., 2., 3. и 4. клас. Просвета Плюс, 2016-2019.
- Ангелова, В. и др.** Книга за учитеља по математика за 1., 2., 3. и 4. клас. Просвета Плюс, 2016-2019.
- Богданова, М., и др.** Математика за 1., 2., 3. и 4. клас. БУЛВЕСТ 2000, 2016-2019.
- Богданова, М., и др.** Книга за учитеља по математика за 1., 2., 3. и 4. клас. БУЛВЕСТ 2000, 2016-2019.
- Витанов, Т. и др.** Математика за 1., 2., 3. и 4. клас. Анубис, 2016-2019.
- Витанов, Т. и др.** Книга за учитеља по математика за 1., 2., 3. и 4. клас. Анубис, 2016-2019.
- Вълкова, Т. и др.** Математика за 1., 2., 3. и 4. клас. Бит и техника, Варна, 2016-2019.
- Вълкова, Т. и др.** Книга за учитеља по математика за 1., 2., 3. и 4. клас. Бит и техника, Варна, 2016-2019.
- Гарчева, Ю. и др.** Математика за 1., 2., 3. и 4. клас. Просвета, 2016-2019.
- Гарчева, Ю. И др.** Книга за учитеља по математика за 1., 2., 3. и 4. клас. Просвета, 2016-2019.
- Паскалева, З. и др.** Математика за 1., 2., 3. и 4. клас. Архимед, 2016-2019.
- Паскалева, З. и др.** Книга за учитеља по математика за 1., 2., 3. и 4. клас. Архимед, 2016-2019.
- Петрова, Р. и др.** Математика за 1., 2., 3. и 4. клас. Скорпио, 2016-2019.
- Петрова, Р. и др.** Книга за учитеља по математика за 1., 2., 3. и 4. клас. Скорпио, 2016-2019.
- Учебни програми** по математика за 1., 2., 3. и 4. клас. МОН, в сила од учебната 2016/2017 година. Достъпни на адрес: <https://www.mon.bg/bg/28>

Технологии и предприемачество

- Витанов, Л., Райкова, М.** (2016). Технологии и предприемачество за 1. кл. Книга за учитеља. София: Просвета плюс.
- Витанов, Л., Недялкова, Д.** (2017). Технологии и предприемачество за 2 кл. Книга за учитеља. София: Просвета плюс.
- Витанов, Л., Васова, Е.** (2018). Технологии и предприемачество за 3 кл. Книга за учитеља. София: Просвета плюс.
- Витанов, Л., Васова, Е.** (2019). Технологии и предприемачество за 4. клас. Книга за учитеља. София: Просвета плюс.
- Цанев, Н., Г. Йотова, Д. Кючукова, Е. Паламаркова, М. Делинешева, О. Делиева.** (2020). Книга за учитеља по технологии и предприемачество за 1. клас, Булвест-2000.
- Цанев, Н., Г. Йотова, Д. Кючукова, Е. Паламаркова, М. Делинешева, И. Неделчева.** (2020). Книга за учитеља по технологии и предприемачество за 2. клас, Булвест-2000, София.
- Цанев, Н., Г. Йотова, Д. Кючукова, Е. Паламаркова, М. Делинешева, И. Неделчева.** (2018). Книга за учитеља по технологии и предприемачество за 3. клас, Булвест-2000, София.
- Цанев, Н., Г. Йотова, Д. Кючукова, Е. Паламаркова, И. Неделчева, М. Кавданска.** (2018). Книга за учитеља по технологии и предприемачество за 4. клас, Булвест-2000, София.
- Електронно четими учебници** по технологии и предприемачество, достъпни на адрес: <https://www.mon.bg/bg/100428>
- Наредба № 4 од 30 ноември 2015 г. за учебния план (обн. ДВ. бр.94 од 4.12.2015 г., ...изм. и доп. ДВ. бр.69 од 26.08.2022 г.) (акт. 31.08.2022 г.), достъпна на адрес: <https://www.mon.bg/bg/59#N4-2015>
- НАРЕДБА № 5 од 30.11.2015 г. за общообразователната подготовка (обн. - ДВ, бр. 95 од 08.12.2015 г., в сила од 08.12.2015 г. ...), достъпна на адрес: <https://www.mon.bg/bg/59#N5-2015>
- Учебни програми** по технологии и предприемачество за 1., 2., 3. и 4. клас. МОН, в сила од учебната 2016/2017 година. Достъпни на адрес: <https://www.mon.bg/bg/28>

Изобразително изкуство:

Ангелова, Л., Пл. Легкоступ, Г. Михайлова- Недкова, С. Хаджиева, Изобразително изкуство за 1., 2., 3. и 4. клас. ПРОСВЕТА, С. 2016 - 2019

Ангелова, Л., Пл. Легкоступ, Г. Михайлова- Недкова, С. Хаджиева, Книга за учителя за 1., 2., 3. и 4. клас. ПРОСВЕТА, С. 2016 – 2019.

Музика

Георгиев, А., Ангелина Петрова, Мая Андасорова, Рая Ковачева (2016) Книга за учителя към Учебник по музика за 1. клас., ISBN:978-619-225-023-2, Издателство РИВА, София.

Георгиев, А., Мая Андасорова, Рая Ковачева (2017) Книга за учителя към учебник по музика за 2 клас, ISBN:978-619-225-049-2, Рива, София.

Георгиев, А., Мая Андасорова, Рая Ковачева (2018) Книга за учителя към учебник по музика за 3 клас, ISBN:978-619-225-055-3, Рива, София.

Георгиев, А., Рая Ковачева, Мая Андасорова (2019) Книга за учителя към учебник по музика за 4 клас, ISBN:978-619-225-109-3, Рива, София.

Учебни програми по музика I-IV клас. МОН.